

1^e Concept Projectplan Vijvergebied

Jan van Beemen (WOP 's-Gravenland), 16-1-2019

Inleiding

Op de grens tussen 's-Gravenland en Capelle-West ligt een aantrekkelijk groen gebiedje rond een grote vijver. Dit gebiedje is niet het resultaat van stedenbouwkundige planning, maar is ontstaan uit overblijfselen uit het verleden. Het gebiedje heeft een parkachtig karakter. Capelle-West en 's-Gravenland zijn redelijk groene woonwijken, maar er is nergens een parkje van enige omvang. De vijver is omringt door hoge bomen. Aan deze vijver liggen de Dierenweide plus een jeugdhonk. Het vijvergebied en de dierenweide hebben achterstallig onderhoud. Het jeugdhonk gebouwtje is in redelijke staat. De bewoners zijn van mening dat dit park gebiedje behouden moet blijven voor de omliggende wijken en aantrekkelijker moet worden gemaakt. Dat is de inzet van dit projectplan.

Het gebied

Algemeen

Het Vijvergebied heeft een omvang van ca. 2 ha en is gelegen tussen de wijken 's-Gravenland en Capelle-West. Het bestaat voor een groot deel uit de vijver, met daar omheen de Dierenweide, het Knop-Op gebouwtje en groenstroken.

Vijver

Oorspronkelijk lag Capelle-West, geïsoleerd aan de uiterste westzijde van Capelle. Aan de zuidzijde lag het langs de IJssel en aan de noordzijde waren weilanden. In die tijd was Capelle-West nog niet op een RWZI (riool water zuivering installatie) aangesloten. De vijver diende in die tijd als beluchtingsvijver voor het rioolwater van Capelle-West. Het stonk er, maar de vijver lag aan de uiterste noordkant tegen de weilanden aan. Later werd Capelle-West op een RWZI aangesloten en nog later werd, aan de noordzijde van Capelle-West, 's-Gravenland als woonwijk ontwikkeld. De vijver bleef, werd schoon en 's winters werd er geschaatst. De bomen rond de vijver zijn volwassen geworden wat een mooie beslotenheid geeft. Midden in de vijver ligt een eilandje, ook met bomen, plus een lichtmast die niet meer werkt, voor het schaatsen. Soms wordt er in de vijver gezwommen. De paden, bankjes, groen en vissteigers hebben dringend onderhoud nodig.

Dierenweide

De Dierenweide is ontstaan als gevolg van een inspraakronde met bewoners uit 's-Gravenland en Capelle-West. De gemeente wilde dit gebied oorspronkelijk bestemmen voor een trapveldje/voetbalveld. De bewoners wilden graag een Dierenweide. Er lopen geiten, ganzen, konijnen, kippen, zwijntjes en zelfs 2 emoes. Als de beheerder aanwezig is, mag je er op eigen risico op. De dieren zijn eigendom van de beheerder die ze verzorgt. Er is een gebruikersovereenkomst met de gemeente over het grondverbruik, waar men zich strikt aan moet houden. De kosten komen uit diverse potjes. De dierenweide ligt laag, is drassig en is niet toegankelijk voor invaliden. De accommodatie voor de dieren heeft onderhoud en vernieuwing nodig.

Knop-Op

Knop-Op is in de eerste plaats een jeugd centrum. Voor de bouw van 's-Gravenland lag het op enige afstand van Capelle-West, met aan de noordzijde alleen weilanden. Men kon er naar hartelust lawaai maken zonder dat er veel mensen last van hadden. Na de bouw van 's-Gravenland kwamen er steeds meer restricties met betrekking tot lawaai, alcohol gebruik en openingstijden. Het is een redelijk goed geoutilleerd gebouwtje (eigendom Gemeente Capelle). Een deel van het gebouwtje is bestemd voor opslag van spullen voor de ijsbaan en dat is na overdracht aan de gemeente ook vastgelegd. Het ligt op een prachtige groene locatie aan een plas. Soms wordt de Knop-Op gebruikt voor bijeenkomsten met een maatschappelijk karakter. WOP 's-Gravenland heeft er november 2018 een openbare vergadering gehouden. Het gebouwtje plus de outillage bleek daarvoor ook zeer geschikt.

Groenstroken

Aan de noordzijde van de plas ligt een brede groenstrook. Dit is een kabel- en leidingen strook waarop niet gebouwd mag worden. Deze strook is momenteel ingericht als groenstrook met gras, lage struiken, een voetpad en wat fitness toestellen.

Aan de westzijde van de Dierenweide en Knop-Op ligt nog een groenstrook langs de Rameaustraat. de Rameaustraat plus voetpad lopen dood op een sloot. Daarom is deze groenstrook plus voetpad niet echt een onderdeel van de rest van het gebied.

Overige gebiedsaspecten

Energietransitie agenda

In de concept Warmtetransitieagenda (oktober 2018), zoals door Royal Haskoning DHV opgesteld voor de Gemeente Capelle aan den IJssel, wordt de vijver in het plangebied aangegeven als potentiële bron voor warmte winning uit oppervlakte water.

Hittestress

In de Klimaatatlas zoals, door adviesbureau Nelen & Schuurmans, opgesteld voor de Gemeente Capelle aan den IJssel, wordt op de hittestress kaart aangegeven dat het gebied rond de plas in de zomer aanmerkelijk koeler zal zijn dan de bebouwde omgeving.

Verkeer

Het gebied plus directe omgeving is autoluw. Te voet is het gebied van alle kanten goed bereikbaar. Per fiets is het gebied vanuit het noorden niet direct bereikbaar. Het gevolg is dat er over de voetpaden wordt gefietst. Qua fietsinfrastructuur lijkt verbetering mogelijk.

Bedrijfsterrein

Aan de zuidzijde van de plas ligt een bedrijfsterrein van ca. 0,25 ha waarop hoveniersbedrijf van Wageningen is gevestigd. De eigenaar heeft in het verleden een schriftelijke verklaring van de gemeente gekregen dat hij hier levenslang zijn bedrijf (de kwekerij) mag uitoefenen. Dit naar aanleiding van een plan om op deze plek woningen te bouwen.

Omliggende woningen

Rondom het gebied liggen tegenwoordig meer woningen. Daarom moet de geluidsoverlast zoveel mogelijk beperkt blijven.

Uitdaging

De uitdaging is om voor het vijvergebied, plus Dierenweide, plus het Knop-Op gebouwtje een samenhangend plan te maken dat optimaal gebruik maakt van de bijzondere aspecten van het gebied. Met andere woorden, het totaal van de elementen zou een grotere waarde voor de omgeving moeten krijgen dan de som der delen. Daarnaast moet met een aantal zaken rekening worden gehouden.

- Het plan mag niet ten koste gaan van activiteiten van de omliggende buurthuizen.
- Het plan mag geen extra gemotoriseerd verkeer aantrekken.
- Het aanvullende Knop-Op programma moet bij voorkeur nieuwe doelgroepen bereiken met activiteiten in de ochtend en vroege middag, zoals 12-minners (jeugd), ouderen en sporters, zodat er ruimte in de namiddag en vroege avond is voor jongeren (het jeugdhonk).

Het plan

Het primaire doel is om in dit gebied aantrekkelijker te maken voor alle wijkbewoners, zoals kinderen, volwassenen, ouderen en mindervaliden, door de samenhang van de verschillende elementen te versterken.

Infrastructuur en inrichting

Het doel is om de verschillende elementen, zoals vijver, groenstroken en Dierenweide sterker aan elkaar te koppelen zodat ze als een eenheid ervaren worden. Hiervoor zijn wat aanpassingen aan de voetpaden nodig. Het huidige onderhoud van de voetpaden schiet tekort. De noordelijke groenstrook wordt veel gebruikt door joggers en voor fitness training. Het lijkt zinvol te kijken hoe de voetpaden in het gebiedje daar op kunnen aansluiten. Denk b.v. aan aangeven van afstanden. Ook het plaatsen van fitness toestellen, ter afwisseling van de oefeningen zou kunnen worden overwogen. Mogelijk is het wenselijk iets aan de fietsinfrastructuur te doen.

Naast het sportieve activiteiten moet er ook worden gedacht aan het wat passiever verpozen door b.v. zorgvuldig geplaatste bankjes in de zon en in de schaduw, met natuurlijk een prullenbak, die ook af en toe geleegd wordt.

Groenplan

Een kritische kijk naar het bestaande groen en mogelijk aanpassingen van het groen plan. Een meerjarenonderhoudsplan (via meerjarenbegroting van de gemeente) zou integraal onderdeel uit moeten maken van het groenplan. Er is veel kritiek op het huidige groenonderhoud in het gebied.

Vijver

De vijver heeft onderhoud nodig. De vissteigers zijn in slechte staat en moeilijk toegankelijk voor invaliden. Er groeit zoveel riet rond de vissteigers dat het onmogelijk is daar een hengel uit te gooien. De beschoeiing heeft aandacht nodig.

Indien in de toekomst de vijver voor winning van warmte uit oppervlakte water wordt gebruikt is het mogelijk de watertemperatuur in de winter te verlagen zodat er sneller geschaatst kan worden. Een schaatsliefhebber heeft gevraagd de lichtmast op het eilandje weer werkend te maken voor avond schaatsen. Ook in de zomer is verlaging van de watertemperatuur goed tegen blauwalg en botulisme. Mogelijk moet er enige plaats voor warmte winning installaties worden gereserveerd.

Dierenweide

De dierenweide ligt laag en is niet goed gedraineerd. Ophoging en betere drainage is gewenst. Het verzorgingshuis Rijckehove heeft aangegeven graag met bewoners plus begeleiders naar de Dierenweide te komen. Dat gebeurt nu niet omdat de Dierenweide niet toegankelijk is voor rolstoelen. Een goede toegang plus verharde paden binnen de Dierenweide zouden hier verandering in kunnen brengen. Zulke paden zijn ook nuttig om wat grotere groepen kinderen te kunnen ontvangen.

De accommodatie voor de dieren heeft aandacht nodig.

Knop-Op

Voor de Knop-Op zou men aan aanvullende activiteiten kunnen denken die goed bij de directe omgeving aansluiten en geen hinder veroorzaken. Dus geen bruiloften en partijen met nachtelijk lawaai en parkeeroverlast. Nieuwe Knop-Op activiteiten zouden niet moeten concurreren met bestaande activiteiten van omliggende buurthuizen.

Inspiratie voor nieuwe activiteiten kan men halen uit de groene omgeving, de vijver en de Dierenweide. Uiteindelijk moeten de wijkbewoners met ideeën komen maar hier zijn alvast wat voorzetjes.

- . Knop-op blijft in de eerste plaats een jeugdhonk.
- . Op een WOP-bijeenkomst in 's-Gravenland gaven een tweetal moeders uit de wijk aan dat ze graag met hun jonge kinderen naar de Dierenweide zouden komen en daarna een goede cappuccino zouden willen drinken in Knop-Op. Dit bleek door meerdere aanwezigen een gemis.
- Knop-Op zou ook kunnen worden gebruikt voor natuur en milieu educatie voor kinderen (basis onderwijs). Onder deskundige leiding dieren kijken in de dierenweide, plantjes zoeken rond de plas en met een schepnetje kijken wat er in het water leeft. Misschien daarna nog een omelet van een Emoe-ei klaarmaken.
- Activiteiten voor 12-minners zullen er toe bijdragen dat de ouders van deze kinderen zich aanmelden als vrijwilliger.
- Doordat kinderen op jonge leeftijd kennis maken met Knop-Op zullen ze op latere leeftijd sneller doorstromen naar het jeugdhonk.
- Vanuit de Knop-Op een landschap tekenen of schilderklasje rond de plas organiseren, met ter afsluiting beoordeling en een drankje in de Knop-Op.
- Terras aan het water

- Veilig leren spelevaren op de vijver voor kinderen (basis onderwijs leeftijd)
- Vergroendag bijeenkomsten
- Energie transitie bijeenkomsten. Energie transitie is tenslotte ook een uitvloeisel van milieu.
- Koek en zopie als er ijs ligt

Hoe nu verder?

Dit plan is ontstaan naar aanleiding van de constatering dat Knop-Op niet optimaal wordt gebruikt. Vanwege de ligging heeft het WOP 's-Gravenland samenwerking gezocht met het WOP Capelle-West, Stichting Buurtgroep Capelle-West en de Dierenweide. Gevieren zijn ze overeengekomen dat een zelfstandige werkgroep voor dit project de beste weg is. Middels deze werkgroep kunnen diverse partijen hun inbreng hebben in het project. De werkgroep zou zijn wortels moeten hebben in beide wijken en bij voorkeur zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van:

- Bewoners Capelle West
- Bewoners 's-Gravenland
- WOP Capelle West
- WOP 's-Gravenland
- Stichting Buurtgroep Capelle-West
- Stichting Wijkbelangen De Harp 's-Gravenland
- Knop-Op
- Dierenweide
- Gemeente Capelle a/d IJssel
- Openbare Basis School West
- Christelijke Basis School De Fontein
- Woonzorglocatie Rijckehove
- Biologie / ecologie expertise
- Landschap / beplanting expertise
- Fitness groepjes in de wijken